

Utbildningsinspektion i Tuna skola, förskoleklass och grundskola årskurs 1–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	2
Bedömning av verksamheten	5
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	8

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Tuna skola den 1–2 februari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Tuna skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Tuna skola intervjuades rektor, lärare, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i flertalet klasser och förde också informella samtal med elever och personal vid besöken i verksamheten. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Tuna skola	Antal barn/elever
Förskoleklass	12
Grundskola	119

Tuna skola ligger nordost om Uppsala och tillhör det nordöstra skolområdet. Inspektionen omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1–9. Förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg behandlas i den övergripande kommunrapporten för Uppsala kommun.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Tuna skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Såväl skolans demokrati- som värdegrundsarbete håller en mycket god kvalitet. Den pedagogiska verksamheten är genomgående av mycket god kvalitet och styrningen och ledningen av verksamheten fungerar mycket bra. Förskoleklassen och undervisningen i de tidiga skolåren ger överlag eleverna en mycket god grund för fortsatt utbildning. Vidare är betygsresultaten i årskurs 9 goda och skolans undervisning visar, enligt inspektörerna, att resultaten i matematik, svenska och engelska har förbättrats över tid. Skolans kvalitetsarbete och tillhörande kvalitetsredovisning bör dock förbättras för att skolan på ett systematiskt sätt skall kunna utveckla verksamheten och öka måluppfyllelsen hos eleverna.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolans kvalitetsarbete och tillhörande kvalitetsredovisning bör förbättras. Exempelvis bör skolan systematiskt följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen och årskurser. Personalens individuella kompetensutvecklingsbehov bör analyseras och skolans prioritering av kompetensutvecklingsinsatser bör tydligare utgå från de utvecklingsområden som konstateras i kvalitetsredovisningen.
- Elevens val bör ses över så att de ämnen och aktiviteter som utgör elevens val tydligare kopplas samman med målen i kursplanerna.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper

Enligt läroplanen (Lpo 94) skall skolan ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Skolan skall bidra till elevernas harmoniska utveckling.

Utforskande, nyfikenhet och lust att lära skall utgöra en grund för undervisningen. Lärarna skall sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.

Barnen i förskoleklassen och eleverna i grundskolans årskurs 1 tillhör samma arbetslag och har både tid tillsammans och tid i åldershomogena grupper. De är också med i skolans tvärgrupper där barn i åldrarna 6-15 år arbetar tillsammans i teman eller bildar lag under friluftsdagar etc. Med utgångspunkt i verksamhetsbesöken och utifrån intervjuer och samtal med personal, föräldrar och barn bedömer inspektörerna att barnen i förskoleklassen ges mycket goda möjligheter till såväl lek- och rörelse, skapande verksamhet, som inslag av grundläggande språkliga och matematiska och naturvetenskapliga begrepp. Inspektörerna vill särskilt framhålla personalens strävan att skapa inspirerande aktiviteter för barn och elever i denna grupp.

Inspektörerna bedömer att undervisningen i förskoleklassen erbjuder en mycket god grund för fortsatt lärande och att elevernas harmoniska och kunskapsmässiga utveckling samt deras nyfikenhet och lust att lära stimuleras på ett föredömligt sätt. Inspektörerna gör också bedömningen att verksamheten i grundskolans tidigare år på ett mycket bra sätt stimulerar elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 år 2005 visar att samtliga elever i Tuna skola hade tillräckliga kunskaper i samtliga moment i engelska.

I matematik har dock en tredjedel av eleverna inte uppnått målen i samtliga delmoment vid de nationella ämnesproven. Resultaten för år 2005 visar på en tydlig förbättring i engelska och svenska jämfört med år 2003 medan resultaten i matematik överlag är låga med undantag av år 2004.

Tabell 1, Nationella ämnesprov för år 5 i Tuna skola. Tabellen anger andel elever som, enligt statistik från skolan, uppnått målen vid samtliga av provens delmoment.

	År 2003 ¹	År 2004	År 2005
Svenska	7 %	71 %	86 %
Engelska	57 %	86 %	100 %
Matematik	29 %	86 %	67 %

För att bedöma elevernas kunskapsutveckling och skolans insatser har inspektörerna tagit del av betygskatalogerna för årskurs 9 höstterminen år 2005.

Med reservation för att elever kan ha slutat och nya elever kan ha tillkommit bör ändå flertalet av dessa elever vara samma elevgrupp som skrev de nationella ämnesproven i årskurs 5 år 2002.

¹ År 2003 bestod elevgruppen i årskurs 5 endast av 14 elever vilket bör beaktas i redovisningen av resultaten på de nationella ämnesproven detta år.

Tabell 2, Resultat vid de nationella ämnesproven årskurs 5 i engelska, matematik och svenska år 2002 i jämförelse med andelen elever som uppnått minst betyget godkänd i årskurs 9 höstterminen år 2005²

	År 2002	År 2005
Svenska	82 %	100 %
Engelska	76 %	92 %
Matematik	53 %	83 %

Med utgångspunkt i ovan redovisade tabell tycks resultaten tydligt förbättras över tid.

Enligt skolans kvalitetsredovisning för år 2005 nådde i stort sett samtliga elever minst betyget godkänd på de nationella ämnesproven i årskurs 9 år 2005 i engelska, matematik och svenska. Inspektörerna har även tagit del av betygskatalogen för de elever som gick ut årskurs 9 våren 2005. Enligt betygskatalogens sammanställning var samtliga grundskoleelever behöriga att söka nationellt program i gymnasieskolan. I sammanhanget skall dock påpekas att underlaget till nämnda sammanställning utgörs av fem elever. Detta gör att någon jämförelse med de värden som Skolverkets beräkningsmodell SALSA³ uppskattar inte kan göras. Skolverkets nationella statistik redovisar inte resultat som bygger på en elevpopulation under tio elever.

Betygsresultaten i årskurs 9 på Tuna skola bedöms av inspektörerna som goda. Resultaten i årskurs 5 var framförallt låga i matematik men inspektörerna gör bedömningen att resultaten förbättrats över tid till följd av skolans insatser. Skolan har även noterat det försämrade resultatet i matematik i sin kvalitetsredovisning och åtgärder är vidtagna.

Av inspektionen framgår också att en samlad redovisning av elevers kunskapsutveckling i de tidigare årskurserna i fler ämnen än svenska, engelska och matematik saknas. Denna kunskap finns hos enskilda lärare och delges elever och föräldrar vid utvecklingssamtalen men ligger inte till grund för analys och förbättring av verksamheten i stort. Som en konsekvens av detta är det enligt inspektörerna svårt att bedöma elevernas resultat i övriga ämnen.

Inspektionen visar att elevernas kunskaper om målen för utbildningen överlag är mycket goda. Såväl yngre som äldre elever har klart för sig vilka mål som skall nås i de enskilda ämnena. I de senare årskurserna uppfattar inspektörerna att eleverna både har kännedom om kursplanernas mål och om betygskriteriernas kvalitetsnivåer.

Normer och värden

Genom den så kallade trygghetsenkäten mäter skolan elevernas trygghet. I skolans kvalitetsredovisning för år 2004 framgår att kvalitetsmedelvärdet för trygghetsenkäten var 3,4 på en skala där ett är lägsta värde och fyra är högsta värde.

² Uppgifter hämtade från Tuna skolas kvalitetsredovisning 2005 och skolans betygskatalog för årskurs 9 höstterminen 2005.

³ Skolverkets SALSA-värden för grundskolan anger det förväntade resultatet för en skola eller en kommun. De är beräknade med utgångspunkt i vissa bakgrundsfaktorer som hänförs till de enskilda elevernas förutsättningar såsom bland annat socioekonomisk bakgrund.

Inspektörernas intryck är att skolmiljön överlag är trygg vilket såväl elever som föräldrar bekräftar. Förhållandet mellan eleverna är genomgående osedvanligt gott och att atmosfären i skolan är påtagligt trivsamt. Yngre elever vittnar också om att de äldre eleverna hjälper dem vid raster och i samband med skolgemensamma aktiviteter. Enligt läroplanen skall skolan sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. I detta avseende bedömer inspektörerna att mycket goda resultat uppnås i Tuna skola.

Inspektionen visar också att eleverna har inflytande och tar ansvar över verksamheten i stort. Framförallt tycks inflytandet i form av klassråd och elevråd fungera bra. Elevernas inflytande över det egna lärandet är enligt vissa elever något beroende av vilka lärare de har. Överlag anser dock eleverna att de har inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande över det egna lärandet överlag håller en god kvalitet.

Sammanfattning

Kunskapsresultaten vid Tuna skola är enligt inspektörernas bedömning goda. Förskoleklassen och undervisningen i de tidiga skolåren överlag ger eleverna en mycket god grund för fortsatt utbildning. Vidare är betygsresultaten i årskurs 9 goda och skolans undervisning visar, enligt inspektörerna, att resultaten i matematik, svenska och engelska förbättras över tid. För att kunna göra en samlad bedömning och analys av resultaten i förhållande till målen i samtliga nationella kursplaner bör dock skolan systematiskt följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen och årskurser.

Resultaten av skolans arbete med demokrati- och värdegrundsuppdraget bedöms som mycket gott.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skollledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Såväl yngre som äldre elever ger i inspektionen flera exempel på hur värdegrundsarbetet är utformat på skolan och hur frågor kring exempelvis allas lika värde, jämställdhetsarbete samt det förebyggande arbetet mot kränkande behandling behandlas i undervisning och i övriga aktiviteter. Alla elever som inspektörerna möter i inspektionen anser att lärarna vidtar åtgärder och tar upp konflikter elever emellan när det hänt något. Skolan har tagit fram ett dokument som både beskriver en gemensam policy och förväntningar på vårdnadshavare och elever, och vilka förväntningar vårdnadshavare och elever kan ha på skolan och dess personal. Det finns ett fåtal trivselregler för arbetet och samvaron på skolan som tagits fram gemensamt av vuxna och elever. Dessa trivselregler är eleverna, enligt inspektörernas bedömning, väl införstådda med.

Inspektörerna bedömer att värdegrundsarbetet på Tuna skola håller en mycket god kvalitet. Det finns en samsyn och ett förhållningssätt kring skolans regler som inspektörerna, vid observationer i verksamheten, ser efterlevs av såväl elever som personal på ett föredömligt sätt. Undervisningen ger även utrymme för livsfrågor och etiska dilemman i den dagliga verksamheten. Skolans handlingsprogram för arbetet mot kränkande behandling innehåller alla de aspekter som skolförfattningarna anger. Handlingsprogrammet är dessutom väl känt av såväl elever som föräldrar. I detta sammanhang vill inspektörerna också påminna om lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, som träder i kraft den 1 april 2006.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Under lektionsbesöken såg inspektörerna flera exempel på situationer där eleverna gavs möjlighet att välja att arbeta med sådant som de vill själva fördjupa sig i eller sådant som de behövde förbättra. De elever inspektörerna möter i inspektionen anser i stort sett genomgående att de kan påverka innehåll, val av arbetssätt och arbetsformer även om de tycker att det finns vissa skillnader mellan olika lärare. Av det som framkommit under inspektionen bedömer inspektörerna att eleverna ges inflytande över sitt eget lärande och över undervisningen.

Inspektörerna ser under inspektionen prov på såväl individuellt arbete som arbete där eleverna får arbeta tillsammans med andra. Vid de lektionsbesök som gjorts förekom arbetssätt och arbetsformer som enligt inspektörerna väl överensstämmer med de kvalitetskrav som läroplanen anger.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Skolans förmåga att anpassa undervisningen till elevers olika behov är god och innehållet i de åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av håller överlag en god kvalitet. Vidare har skolan utvecklat gemensamma strategier för arbetet med att upptäcka, utreda, åtgärda och följa upp elever i behov av särskilda stödåtgärder.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Tuna skola har konkretiserat de nationella kursplanerna och målen i dessa för samtliga årskurser. Det finns även konkretiserade betygskriterier för betygssättningen i årskurs 8. I samtal med elever framgår att såväl yngre som äldre elever känner till på vilka grunder bedömningen görs och de äldre eleverna, som har fått betyg, har förstått betygskriterierna och upplever lärarnas bedömning och betygssättning som rättvis.

I skolan förekommer ofta arbetslagsdiskussioner och diskussioner lärare emellan om bland annat kursplaner och kunskapsbedömningar. Däremot saknas samarbete med andra skolor vilket efterfrågas i samtal med personal.

Regelbunden utvärdering av elevernas lärande genomförs av de enskilda lärarna och vid utvecklingssamtalen delges såväl elever som vårdnadshavare information om både elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling. Enligt samstämmiga uppgifter från elever och vårdnadshavare ger utvecklingssamtalen en god information om elevens nuvarande situation och är i hög grad framåtsyftande.

Sammantaget gör inspektörerna bedömningen att skolans arbete med bedömning och betygssättning håller god kvalitet.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Personal har i arbetslagen utvärderat läsåret 2004 samt skrivit ner sammanfattningar till kvalitetsredovisningen. Eleverna har gjort de enkäter som redovisas i kvalitetsredovisningen. Under året har personalen även varit delaktiga i framtagandet av skolans åtagande som också ligger till grund för kvalitetsarbetet.

Enligt personalen medför den av kommunen föreskrivna mallen för kvalitetsredovisning att denna inte helt kan utformas utifrån de behov skolan har. Därmed upplever flera ur personalen att kvalitetsredovisningen inte fullt ut fyller funktionen som ett redskap för skolans verksamhetsutveckling. Inspektörerna finner efter studier av skolans kvalitetsredovisning att Tuna skola bättre och mer systematiskt bör analysera och utvärdera kunskapsresultaten och vidta åtgärder som är tydligt kopplade till dessa utvärderingar. Exempelvis saknar inspektörerna en regelbunden analys kring betygsresultaten och resultaten på de nationella ämnesproven. Kvalitetsredovisningen ger enligt inspektörerna en begränsad bild av hur väl skolan lyckas inom området kunskaper eftersom skolan valt att fokusera på måluppfyllelsen i ämnena svenska, engelska och matematik. Delaktigheten hos elever och föräldrar bör även ökas med tanke på de nyligen antagna förändringarna i förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet.

Inspektörerna bedömer att Tuna skola bör förbättra sitt kvalitetsarbete avseende systematisk analys av resultat kring hur målen för utbildningen nås och förbättringsåtgärder som tydligt är kopplade till denna analys.

Ledning och intern kommunikation

Den som är rektor skall ha pedagogisk insikt, förvärvat genom utbildning och erfarenhet. Rektor skall särskilt verka för att utbildningen utvecklas och han eller hon har en särställning när det gäller att garantera elevernas rättssäkerhet. För att utöva sitt ledarskap skall rektor enligt skollagen hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Av läroplanen framgår även att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn ansvarar exempelvis för att skolans resultat följs upp och utvärderas.

Skolledningen vid Tuna skola består av en rektor som också har ansvar och befogenheter att fatta beslut. Rektorn träffar regelbundet lärarna och förutom informationsutbyte behandlas även pedagogiska frågor av mer operativ karaktär. Inspektörerna bedömer utifrån det som framkommit under inspektionen att rektorn håller sig förtrogen med den dagliga verksamheten.

Rektorn har en förskollärarytbildning och har också genomgått den statliga rektorsutbildningen. Som tidigare framgått i rapporten bedöms flera områden inom den pedagogiska verksamheten, exempelvis elevernas inflytande över det egna lärandet, elevernas kunskap om mål, arbetssätt och arbetsformer hålla en mycket god kvalitet.

Enligt inspektörernas bedömning visar dessa kvaliteter i den pedagogiska verksamheten att det finns ett tydligt pedagogiskt ledarskap i skolan och att rektorn tillsammans med lärarna och annan personal tar ansvar för de områden som anges i läroplanen. De tidigare nämnda bristerna i skolans kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning visar dock på behov av en förbättrad uppföljning och utvärdering av skolans samtliga ämnen. Övergripande fungerar dock styrning och ledning av verksamheten mycket bra.

Sammanfattning

Såväl skolans demokrati- som värdegrundsarbete håller en mycket god kvalitet. Den pedagogiska verksamheten är genomgående av mycket god kvalitet och det finns en mycket bra styrning och ledning av verksamheten.

Emellertid bör skolans kvalitetsarbete och tillhörande kvalitetsredovisning förbättras för att skolan på ett systematiskt sätt skall kunna utveckla verksamheten och öka måluppfyllelsen hos eleverna.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

I den nationella timplanen för grundskolan anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Vidare anges i författningarna att undervisningen till sitt innehåll och sin inriktning skall vara förenlig med målen i de nationella kursplaner som fastställts för det ämne eller de ämnen som utgör elevens val. Hittills har eleverna i Tuna skola haft möjlighet att under tre dagar per termin välja fördjupning eller breddning.

Enligt inspektörerna är dock kopplingen till kursplanernas mål otydlig och skolan bör därför konkret ange vilka mål i kursplanerna som skall uppnås inom ramen för de aktiviteter som utgör elevens val. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör se över elevens val så att de ämnen och aktiviteter som utgör elevens val tydligare kopplas samman med målen i kursplanerna.

Som språkval erbjuds franska, tyska och spanska i samarbete med näraliggande Stavby skola. Det finns även möjlighet för eleverna att läsa engelska och svenska som språkval på Tuna skola.

Inspektörerna bedömer att tillgången till utbildning är god.

Personalresurserna

Skolan har personal motsvarande drygt 14,11 heltidstjänster (inklusive förskoleklass och skolbarnsomsorg). 9,4 heltidstjänster är lärare med ansvar för undervisning. I stort sett samtliga lärare pedagogisk utbildning.

I samtal med personal framkommer att skolan erbjuder goda möjligheter till individuell kompetensutveckling.

Enligt inspektörerna bör dock skolans kvalitetsredovisning i större utsträckning kunna utgöra ett underlag för att identifiera kompetensutvecklingsbehov för såväl skolan i stort som för enskilda individer utifrån de resultatanalysen som görs.

Materiella resurser

Elevantalet har ökat de senaste åren. Det innebär att skolan är mycket trångbodd vilket medför att exempelvis grupprum saknas och att undervisning bland annat måste genomföras i matsalen och i personalrummet. I princip saknas helt lediga utrymmen under skoldagen. För de yngre barnen, exempelvis eleverna i förskoleklassen, är dock tillgången till utrymmen för lek och rörelse god.

För den naturorienterande undervisningen har skolan ett dragskåp för undervisningen i kemi och klassrummet där undervisningen bedrivs ligger i samma rum där undervisningen i textilslöjd genomförs. Enligt intervjuade lärare går det att genomföra undervisningen och nå målen för de naturorienterande ämnena. Generellt har skolan god tillgång till läromedel som är lämpade för verksamheten. Eleverna har även god tillgång till datorer med uppkoppling till Internet.

De materiella resurserna är i de flesta avseenden goda men de trångbodda lokalerna begränsar enligt inspektörernas bedömning en utveckling av den pedagogiska verksamheten. Inspektörerna noterar dock att ett lokalprogram för om- och tillbyggnad av skolan är beslutat vilket förhoppningsvis medför att de lokalmässiga förutsättningarna för den pedagogiska verksamheten kommer att förbättras.

Sammanfattning

De personella resurserna bedöms som goda. Personalens individuella kompetensutvecklingsbehov bör dock analyseras utifrån de resultat som finns och skolans behov bör utgå från brister som konstateras i kvalitetsredovisningen.

Elevens val bör ses över så att de ämnen och aktiviteter som utgör elevens val tydligare kopplas samman med målen i kursplanerna.

Datum	Ort
2006-11-01	Stockholm

Tor Andersson
Agneta Landin